

Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána

Hodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti
jako součást posudku EIA

leden 2011

Předmět posouzení:	Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána
Zadavatel:	Regionální centrum EIA s.r.o. Chelčického 4, 702 00 Ostrava IČO: 47150661, DIČ: CZ47150661
Zpracovatelka:	Mgr. Michala Kopečková držitelka autorizace pro hodnocení dle §45i zákona 114/1992 Sb., v platném znění Žižkova 46, 301 00 Plzeň – Jižní předměstí
Spolupráce:	Mgr. Ondřej Volf držitel autorizace pro hodnocení dle §45i zákona 114/1992 Sb., v platném znění
Kontakt:	T: 728 854 516 E: misa.kopeckova@gmail.com

V Plzni dne 21. ledna 2011

Mgr. Michala Kopečková

Obsah

1	Úvod	4
2	Základní údaje o záměru.....	5
3	Hodnocení vlivů záměru na EVL a PO	7
3.1	Posouzení úplnosti a správnosti hodnocení	7
3.1.1	Údaje o záměru.....	7
3.1.2	Údaje o EVL a PO	8
3.1.3	Hodnocení vlivů na předměty ochrany PO a EVL	8
3.1.3.1	Vyhodnocení úplnosti podkladů pro hodnocení.....	8
3.1.3.2	Možné vlivy záměru.....	9
3.1.3.3	Hodnocení vlivů záměru na předměty ochrany	9
3.1.3.4	Vyhodnocení kumulativních vlivů	15
3.1.3.5	Zhodnocení vlivů záměru na celistvost.....	16
3.1.3.6	Hodnocení přeshraničních vlivů	17
3.2	Zhodnocení navržených zmírňujících opatření.....	18
4	Vypořádání připomínek došlých k hodnocení	19
5	Závěr.....	28
6	Použitá literatura.....	29

1 Úvod

Předložené posouzení vzniklo na základě objednávky společnosti Regionální centrum EIA s.r.o., Chelčického 4, 702 00 Ostrava. Je zpracováno jako součást posudku EIA.

Cílem posouzení je prověřit správnost hodnocení vlivů záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, zpracovaného RNDr. Tomášem Kurasem, Ph.D. 2010 (dále jen „hodnocení“), které je součástí dokumentace EIA k posuzovanému záměru. Je posouzena úplnost a správnost v hodnocení uvedených údajů a závěrů hodnocení, zejména zda záměr má nebo nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO).

2 Základní údaje o záměru

Název záměru

Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána

Rozsah záměru

Záměr zahrnuje novostavbu celkem 39 větrných elektráren (dále VTE) o celkovém jmenovitém výkonu 78 MW a navazující infrastruktury (18 km obslužných komunikací, 22 km kabelového vedení 22 kV). Jedná se o dočasnou stavbu na dobu 25 let.

Umístění záměru

kraj Ústecký
obec Hora sv. Šebestiána
katastrální území Hora Sv. Šebestiána, Nová Ves u Křimova, Křimov, Nebovazy,
Menhartice u Křimova, Stráž u Křimova

Stručný popis záměru

Jedná se o novostavbu 39 VTE typu Vestas V90. VTE sestává z rotoru, zavěšeném na gondole, ve které je mimo jiné generátor a zpravidla převodovka. Gondola je upevněna na vrcholu stožáru. Ten má tvar štíhlého dutého válce, jehož průměr je největší u paty a zužuje se směrem vzhůru. Stožár je upevněn na přírubu, která je součástí betonové základny. Rotor má tři lopatky, které lze ve vztahu k směru proudění větru polohovat. Veškeré řízení a regulace VTE se děje automaticky řídicím počítačem. Dále se kolem osy stožáru otáčí i celá gondola a to v závislosti na směru větru a udržuje rotor vždy na své návětrné straně. VTE se spouští při určité rychlosti větru (cca 4 m/s) a při určité rychlosti větru se naopak vypíná (>25 m/s) tak, aby nedošlo k poškození zařízení. V případě vypnutí z důvodu silného větru se gondola stále nastavuje „čelem“ k větru, ale lopatky rotoru jsou uvedeny do tzv. vlajkové polohy vůči větru a působí tak jako aerodynamická brzda.

Jmenovitý výkon	2 MW
Výška věže	105 m
Rotor, třílístý průměr	90 m
List rotoru	45 m
Výška celková	150 m
Výroba el. energie	od 4 m/s

Jmenovitá rychlost větru 14 m/s

Vypínací rychlost větru 25 m/s

plný jmenovitý výkon v rozmezí 14 – 23 m/s

Varianty

Záměr je posuzován v jedné variantě.

3 Hodnocení vlivů záměru na EVL a PO

3.1 Posouzení úplnosti a správnosti hodnocení

Hlavními náležitostmi naturového hodnocení jsou:

Údaje o záměru: základní údaje
                             údaje o vstupech
                             údaje o výstupech

Údaje o EVL a PO: identifikace dotčených lokalit
                             popis dotčených lokalit
                             identifikace dotčených předmětů ochrany

Hodnocení vlivů na EVL a PO:

                             hodnocení úplnosti podkladů pro posouzení
                             možné vlivy záměru
                             hodnocení vlivů záměru na dotčené předměty ochrany a celistvost lokalit
                             hodnocení možných kumulativních vlivů
                             hodnocení přeshraničních vlivů

Závěr: jednoznačné konstatování, zda záměr má významný vliv

3.1.1 Údaje o záměru

Hodnocení obsahuje základní údaje o záměru – název, kapacita záměru, umístění, popis záměru včetně mapové přílohy jednoznačně ukazující polohu VTE. Umístění záměru je popsáno i ve vztahu k území EVL a PO. Je popsáno technické a technologické řešení záměru, postup stavebních prací a budoucí provoz farmy VTE. Dále jsou vyhodnoceny vstupy (zábor ZPF, energetické zdroje, odběr a spotřeba vody) a výstupy (ovzduší, odpadní voda, odpady, likvidace technologie po skončení životnosti, hluk a vibrace, stroboskopický efekt), a to v době stavby i provozu záměru. Je uveden graf znázorňující spektrální složení hluku s označením kritické rušivé frekvence pro tetřívka.

Závěr: hodnocení přehledně a jasně popisuje posuzovaný záměr, jsou uvedeny všechny relevantní vstupy a výstupy záměru.

3.1.2 Údaje o EVL a PO

Jako dotčené byly v kapitole IV. identifikovány PO Novodomské rašeliniště - Kovářská, EVL Novodomské a polské rašeliniště a EVL Bezručovo údolí. Ovlivnění dalších lokalit bylo vyloučeno. Dále je uveden stručný popis PO, jsou vyjmenovány a charakterizovány předměty ochrany včetně početnosti, jsou identifikovány vlivy na předměty ochrany PO. Je uveden popis obou dotčených EVL, jmenovány předměty ochrany včetně rozloh / velikosti populace, vlivy na předměty ochrany jsou vyloučeny.

Uvedená početnost tetřívků v PO (120 – 150 párů) platila v době vyhlášení ptačí oblasti. Autor uvádí zjištění 145 tokajících kohoutů v roce 2006. Aktuální početnost je ovšem podstatně nižší, v posledních letech došlo k poklesu populace. V roce 2009 bylo zjištěno 65 tokajících kohoutů, 2010 63 kohoutů (Volf a Chvojková 2009 a 2010: výsledky monitoringu tetřívka obecného v Krušných horách). Odhadovaná populace je tedy cca 90-120 párů (Tejrovský, sdělení, Chvojková a kol. 2009).

Závěr: Jako dotčená byla správně identifikována PO Novodomské rašeliniště - Kovářská, EVL Novodomské a polské rašeliniště a EVL Bezručovo údolí, ovlivnění dalších lokalit je zcela zjevně vyloučeno. Popis dotčených PO a EVL je dostatečný. Možné vlivy na předměty ochrany jsou identifikovány správně. Závěry lze považovat za správné. Nejsou uvedeny aktuální údaje o početnosti tetřívků v PO, které by autor zjistil, pokud by kontaktoval garanta monitoringu ptačí oblasti.

Otázkou zůstává vynechání EVL/PO v přiléhající části saského území. Této problematice je věnována kapitola 3.1.3.6.

3.1.3 Hodnocení vlivů na předměty ochrany PO a EVL

3.1.3.1 Vyhodnocení úplnosti podkladů pro hodnocení

Podkladem pro provedení hodnocení byla dle kap. I. a VIII. celoroční biologické hodnocení záměru (Kočvara 2010), Oznámení záměru VTE Hora svatého Šebestiána Oznámení záměru VTE Křimov včetně hodnocení vlivů na Naturu 2000 a celá řada dalších hodnocení jiných záměrů VTE (zejména záměru Větrný park Chomutov, který se s předkládaným záměrem kryje), dále pak odborná literatura. Není jmenována žádná projektová dokumentace. Jsou uvedeny termíny terénních průzkumů zaměřených na zjištění výskytu tetřívka obecného a dalších druhů. Není uvedeno, zda

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO byla využita data Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK), která se systematicky shromažďuje a monitoruje předměty ochrany EVL/PO. Není uvedeno, že by autor hodnocení konzultoval postup hodnocení s odborníkem na dané předměty ochrany. Vzhledem k rozsahu záměru, specifikám ekologických nároků předmětů ochrany a zavedené praxi je tento přístup zarážející.

Závěr: Byla shromážděna dostupná data k výskytu předmětů ochrany EVL a PO. Terénní průzkum byl dle údajů uvedených v dokumentaci dostatečný. Záměr vychází i z minulých průzkumů a hodnocení záměrů VTE. Není uvedena žádná projektová dokumentace, záměr je ale popsán jednoznačně a jasně, nejedná se tedy o nedostatek. Tyto podklady jsou pro provedení hodnocení dostatečné. Chybí však konzultace s odborníkem na dané předměty ochrany.

3.1.3.2 Možné vlivy záměru

Možné vlivy záměru jsou naznačeny již v kapitole IV., podrobně jsou v kapitole V.II.I. pojednány vlivy VTE na avifaunu. Za podstatné z hlediska zájmových druhů jsou považovány:

1. přímá ztráta prostředí v důsledku jeho devastace
2. rušení způsobené výstavbou a provozem VTE (vč. zvýšené turistické návštěvnosti v okolí VTE)
3. možnost kolize se zařízením VTE

Tyto vlivy jsou podrobně popsány.

Závěr: V dokumentaci jsou přehledně uvedeny a popsány všechny potenciální vlivy záměru na předměty ochrany.

3.1.3.3 Hodnocení vlivů záměru na předměty ochrany

Uvedený postup hodnocení vlivů na tetřívka obecného

Pro hodnocení vlivů na tetřívka obecného uvádí autor vlastní metodiku, vyvinutou na základě údajů o biologii a ekologii tetřívka, dřívějších hodnocení vlivů na druh a vědeckých prací. Autor uvádí, že jeho metodický postup zavádí zpřísnující limity. Postup stanovuje objektivní kritéria vlivů VTE.

Jako kritická vzdálenost je stanoveno 200 m od paty VTE, a to na základě předpokládaného šíření

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO hluku, stroboskopického efektu a pohybu osob. V této vzdálenosti předpokládá autor „vysoké ovlivnění“ (95%), dále ve vzdálenosti 200 až 500 m „střední ovlivnění“ (50%) a 500 až 1000 m „nízké ovlivnění“ (5%). Dále připouští ovlivnění území obývaného tetřívkem, a to tak, že max. 1% území obývaného tetřívkem smí být vysoce ovlivněno (tj. bude do vzdálenosti 200 m od VTE), do 5% středně ovlivněno (ve vzdálenosti 200 – 500 m) a do 20% nízce ovlivněno (500 – 1000 m). Přitom jako území obývané tetřívkem chápe „červené zóny“ dle studie Bejček et al. 2007. Celkově lze ovlivnit maximálně 5% území při kumulativním součtu ovlivnění. Nakonec autor vylučuje stavbu VTE ve vzdálenosti 200 m od známého tokaniště.

Autor počítá překryvy jednotlivých zón ovlivnění (tj. do 200, 200 – 500, 500 – 1000 m od VTE) s červenými zónami dle Bejčka et al. 2007. Rozloha červených zón je celkem 9 638,5 ha. Dochází k překryvu 60,03 ha, tj 0,62% se zónou vysokého vlivu, 76,42 ha, tj 0,79% se zónou středního vlivu a 197,61 ha, tj. 2,1% se zónou nízkého vlivu.

Posouzení vyhodnocení vlivů na tetřívka obecného

Autorem vyvinutá metodika stanovuje objektivní jednoznačné limity, takže by bylo možné na jejím základě posuzovat všechny záměry. Problémem ale je, zda vychází ze správných předpokladů. Prvním problémem je stanovená kritická hranice 200 m od paty VTE. Ta je určena pouze na základě předpokladu překrytí hlasových projevů při toku hlukem VTE. Kritická hranice tedy vůbec nezohledňuje vizuální rušení, které je způsobeno nejen permanentně rotujícími listy VTE, ale již samotnou přítomností mohutné vertikální struktury v bezprostřední blízkosti nebo přímo v biotopu druhu. Tetřívek je navíc citlivý na rušení nejen v době toku, ale i v jiných fázích sezóny, zejména vodění kuřat a zimování. Tato období jsou pro udržení populace rovněž zásadní. Přitom se samozřejmě nezdržuje pouze přímo na tokaništi, ale i v jeho okolí. Svobodová (2004) zjistila, že velikosti domovských okrsků tetřívčích kohoutků v Krušných horách jsou 396,3 ha ve Flájské oboře, resp. 80,4 ha na Oldřišském vrchu. Celoroční výskyt v okolí tokaniště potvrzuje i Tomsová et al. 2000. Obdobně Bejček et al. (2007) při kategorizaci Krušných hor z hlediska významu pro tetřívka vycházel z velikosti domovského okrsku a stanovil jako předpokládanou plochu výskytu okruh 500 m od zaznamenaného výskytu. Pokud je tedy například tokaniště ve vzdálenosti 250 m od plánované VTE, což metodika připouští, domovský okrsek s vysokou pravděpodobností zahrnuje i lokalitu VTE a její výstavbou tak dochází k přímému ovlivnění tetřívka. Pokud takto znehodnotíme plochu využívanou mimo samotný tok, může následně zaniknout i samotné tokaniště, i pokud nezanikne přímým působením VTE.

Jako minimální (!) přípustná vzdálenost VTE od tokaniště se obvykle udává 500 m. Například

Volf (2007) při hodnocení parku VTE na lokalitě Malý Háj konstatoval významný negativní vliv VTE při vzdálenosti 400 m od tokaniště. I v dokumentaci EIA na Větrný park Chomutov je uvedeno vyloučení VTE 500 m od jakéhokoli výskytu tetřívka, v jádrových zónách a v jejich blízkém okolí. Bejček et al. (2007) v hodnocení vlivů farmy VTE Medvědí skála připouští v některých případech výstavbu VTE i blíže než 500 m od zjištěného tokaniště, ale to po důkladném vyhodnocení vhodnosti biotopu pro ostatní fáze života tetřívků a mimo ptačí oblast. Sledování změn v okolí VTE na lokalitě Vrch tří pánů (Bejček a Volf 2010) naznačuje, že úbytek tetřívků po výstavbě VTE se týká ještě širšího okolí, a to okruhu až 1,5 km od VTE.

Metodika přítomnost tetřívků mimo hnízdní období neřeší. Připouští výstavbu VTE v místech tetřívky využívaných (jediné omezení je vzdálenost 200 m od tokaniště, která ale nezajistí, že se nejedná o plochu tetřívkem aktuálně využívanou).

Zásadním problémem je samotné připuštění záboru ploch v území obývaném tetřívkem. Toto území chápe autor jako červené zóny dle Bejčka et al. (2007). Využití tohoto koncepčního materiálu je samozřejmě vhodné, méně vhodný je už způsob jeho použití. Bejček charakterizuje červené zóny jako „**plochy klíčové pro udržení populace tetřívka obecného** z hlediska kvality biotopu (fáze rozmnožování, hnízdění, zimování apod.). Jakýkoli rušivý zásah do těchto ploch představuje potenciální riziko významně negativního ovlivnění populace tetřívka obecného.“ Z jakého důvodu se tedy autor hodnocení domnívá, že zábor 6% (1% v zóně 200m, 5% v zóně 200-500m, nemluvě o dalších 20% v zóně 500-1000 m od VTE) červených zón v ptačí oblasti nebude mít na tetřívka významný vliv? Je třeba si uvědomit, že populace tetřívka u nás jsou menší, než by bylo ideální z hlediska dlouhodobého přežívání, navíc od sebe vzájemně více či méně izolované. V Krušných horách dochází k poměrně rychlým změnám biotopů zarůstáním imisních holin, takže populace tetřívka je o to více ohrožena. V posledních letech došlo k dalšímu poklesu populace (Volf a Chvojková 2009, 2010, Tejrovský, sdělení). Další odkrajování vhodného biotopu je tedy rozhodně významně negativní a nepřijatelné, naopak by se mělo směřovat k jeho rozšiřování. Červené zóny byly vymezeny právě jako ty plochy, které by měly zůstat pro tetřívka zachovány.

6 VTE posuzovaného záměru (Š1-4, Š6-7) je lokalizováno přímo v červené zóně, na louce navazující na ptačí oblast. Sám autor v doplnění hodnocení (8. 10. 2010) potvrzuje, že vymezení červených zón v oblasti je provedeno odpovídajícím způsobem, tedy plocha je skutečně pro tetřívka vhodná. Význam lučních ploch pro tetřívka bude navíc stále stoupat vzhledem k postupnému zarůstání imisních holin, a to rozhodně dříve než za 25 let, což je životnost VTE (i pokud bychom předpokládali, že po skončení životnosti nebude nahrazena jinou), ale spíše v řádu několika let. To,

že při průzkumech v posledních několika málo letech nebyl tok tetřívka přímo na louce zaznamenán, neznamená, že tato nemá pro populaci význam. Historicky na loukách okolo Hory sv. Šebestiána tetřívci tokali (Tejrovský, sdělení) a jejich návrat sem je velmi pravděpodobný. Biotop je zde vhodný pro celoroční výskyt. Proto byla louka také zařazena do červené zóny. V doplnění hodnocení autor uvádí, že v hodnocení *„jsou zejména stanovená velmi přísná kritéria pro nedotknutelnost biotopů potenciálně vhodných jako tokaniště druhu.“* Toto tvrzení naprosto neodpovídá realitě. Chráněna jsou pouze zjištěná stávající tokaniště, a to navíc slabě (pouze 200 m minimální vzdálenost), v žádném případě ne potenciálně vhodné biotopy, mezi které dotčená louka se 6 VTE patří na prvním místě (dokonce je nejen „potenciálně vhodná“, ale reálně vhodná jako biotop pro tok a její využití v brzké době je pravděpodobné).

Jmenovaná plocha výstavby VTE Š1-4 a Š 6-7 je sice mimo ptačí oblast, nicméně těsně na ni navazuje a pro populaci tetřívka v ptačí oblasti je velmi významná. Hodnotit je třeba vliv na populaci předmětu ochrany v PO bez ohledu na to, zda je dotčená plocha uvnitř PO nebo těsně za hranicemi. Tento princip ostatně uznává i autor posuzovaného hodnocení.

Autor dále vůbec neřešil „modré zóny“ dle výše jmenované práce. Ty jsou charakterizovány jako: „plochy s potenciální perspektivou pro výskyt tetřívka obecného (tj. plochy, kde je vhodné prostřednictvím plánovaných opatření zajistit vhodný biotop tetřívka obecného a podpořit tak funkčnost klíčových lokalit výskytu druhu).“ Ani tyto plochy nejsou pro zachování předmětu ochrany bez významu. V modré zóně jsou situovány VTE Š11-15, Š17-18, ve vzdálenosti cca 200 m Š21. Tyto VTE jsou navíc na území ptačí oblasti (Š 12 je těsně za hranicí). Opět platí, že i význam této plochy bude v návaznosti na zarůstání imisních holin postupně stoupat. Výstavba VTE navíc posouvá hranici rušivých vlivů blíže k lesním porostům. Dále zde dochází ke kumulaci vlivů se 3 stávajícími VTE. Ty samy o sobě znehodnocují část lučních porostů na okraji PO a ve spojení s plánovanými VTE dojde ke znehodnocení celé poměrně rozsáhlé a tetřívkem využitelné plochy uvnitř PO.

Spíše než zpřísnění limitů pro výstavbu VTE se autor dopustil jejich uvolnění. Zatímco v předchozích hodnoceních byla vesměs uznávána hranice 500 m od tokaniště, autor připouští 200 m, a zatímco k výstavbě v červených zónách zatím nedocházelo, autor umožňuje jejich 6% zábor.

Závěr: Metodika vyhodnocení vlivů na tetřívka obecného není v našich podmínkách vhodná, připouští zástavbu zón, které mají pro populaci tetřívka zásadní význam, nezabývá se dostatečně možným výskytem tetřívka mimo období toku, umožňuje výstavbu VTE příliš

blízko tokaništím. V našich podmínkách prakticky nelze připustit zábor ploch významných pro tetřívka, natož zábor 6%. Z tohoto důvodu nelze souhlasit se závěry hodnocení.

Hodnocení vlivů na žlunu šedou

Autor uvádí, že žluna šedá „v širším okolí VTE uvažovaného záměru žluna pravděpodobně nehnízdí. Navíc, VTE jsou lokalizovány v dostatečné vzdálenosti od lesních porostů s případným výskytem žluny. Ze šplhavců je známa jedna kolize u žluny zelené (*Picus viridis*) a jedna u strakapouda velkého (*Dendrocopos major*) z Německa (Dürr 2003, 2005, 2007), dotčení druhu na lokalitě se tedy neuvažuje. Navíc je u žluny šedé předpokládáno hnízdění dále než 200 m od VTE, což je nejčastější vzdálenost rušení na většinu citlivých druhů ptáků (Reichenbach 2003). Lze vyloučit vlivy na všechny druhy šplhavců, pro umístění a výšku VTE.“ Biologické hodnocení (Kočvara 2010) předpokládá výskyt žluny šedé v lesním prostředí v širším okolí, opakovaně byla zjištěna v Bezručově údolí. Autor hodnocení dále uvádí, že „větrné elektrárny zahrnuté v předloženém záměru jsou situovány mimo potenciální hnízdiště žluny šedé. Jsou situovány v dostatečné vzdálenosti od lesních okrajů, kde by hrozil potenciální střet s rotory VTE. Populace žluny šedé (*Picus canus*), záměrem nebude dotčena, přesto bude vhodné respektovat dále navržená zmírňující opatření.“ Dále autor předpokládá rušení při výkopových pracích pro kabelové vedení v lesních porostech.

Posouzení vyhodnocení vlivů na žlunu šedou

Záměr přímo nezasahuje do hnízdního biotopu žluny šedé. Lesní porosty v nejbližším okolí VTE se nejvíce jeví jako optimální pro druh. Pokud autor připouští rušení při provádění výkopových prací pro kabelové vedení, je třeba poznamenat, že lesní porosty, kterými je vedení trasováno (podle mapy v dokumentaci), jsou k VTE rozhodně blíže než 200 m. Mohlo by tedy dojít k rušení výstavbou i provozem VTE i k potenciálním kolizím. Nejsou zmíněny možné kolize při přeletěch, pravděpodobnost je ale relativně nízká.

Závěr: Populace žluny šedé nebude významně dotčena, určité (mírné) dotčení vyplývá ale přímo ze skutečností, uvedených v dokumentaci - uvedeno je rušení při výkopových pracích, z něhož vyplývá potenciální výskyt druhu v lesních porostech v těsné blízkosti VTE. Tyto porosty nicméně nejsou pro žlunu příliš vhodné.

Celkové zhodnocení vlivů na předměty ochrany EVL a PO

Hodnocení vlivů záměru na předměty ochrany EVL a PO se věnuje kapitola 4.3. Vyhodnocení proběhlo podle stupnice uvedené v Metodice hodnocení (Věstník MŽP 2007):

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významně negativní vliv	Negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK Vylučuje realizaci záměru (resp. záměr je možné realizovat pouze v určených případech dle odst. 9 a 10 § 45i ZOPK) Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplývá ze zadání záměru, nelze jej eliminovat.
-1	Mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje realizaci záměru. Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej minimalizovat navrženými zmírňujícími opatřeními. Nejedná se o „negativní vliv“ dle odst. 9 § 45i ZOPK.
0	Nulový vliv	Záměr nemá žádný vliv.

Vlivy na předměty ochrany dotčených PO a EVL, jak byly autorem hodnocení identifikovány, jsou uvedeny v následující tabulce:

Předmět ochrany	Lokalizace	Hodnota	Popis
tetřívka obecná (<i>Tetrao tetrix</i>)	PO Novodomské rašeliniště - Kovářská	-1	Potenciální částečný zábor stanoviště, rušení v období výstavby a provozu VTE.
žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	PO Novodomské rašeliniště - Kovářská	0	Lze předpokládat nevýznamné rušení druhu v souvislosti s realizací výkopových prací v lesních porostech, kterými je trasováno kabelové vedení. Tyto vlivy je potřeba nahlížet z hlediska regionální populace druhu jakožto nevýznamné a současně je tyto možno vhodně eliminovat navrženými zmírňujícími opatřeními.
všechny předměty ochrany (tj. typy stanovišť)	EVL Novodomské a polské rašeliniště	0	Charakter vymezených předmětů ochrany, charakter záměru a vzdálenost záměru od EVL vylučují vliv na EVL Novodomské a polské rašeliniště.

Předmět ochrany	Lokalizace	Hodnota	Popis
všechny předměty ochrany (tj. typy stanovišť a druhy)	EVL Bezručovo údolí	0	Charakter vymezených předmětů ochrany, charakter záměru a vzdálenost záměru od EVL vylučují vliv na tyto EVL Bezručovo údolí.

Závěr:

Závěr, že tetřívka obecná nebude záměrem významně ovlivněna, vychází z nevhodného postupu posouzení a není správný. Záměr má významný negativní vliv na tetřívka obecná, a to zejména VTE Š1-4, Š6-7, které jsou situovány v „červené zóně“ (sensu Bejček et al. 2007) velmi významné pro zachování populace tetřívka v ptačí oblasti, a dále VTE Š11-15 a Š17-18, které jsou v „modrých zónách“ potenciálně významných pro tetřívka a zároveň v ptačí oblasti, Š11 navíc jen asi 200 m od červené zóny.

Vliv na žlunu šedou by měl dle údajů uvedených v dokumentaci být hodnocen spíše jako mírně negativní než nulový. Autor uvádí „nevýznamné rušení“, čemuž dle citované metodiky odpovídá spíše hodnota -1 („mírný rušivý vliv“). Navíc pokud autor připouští možné rušení při výkopových pracích v lesních porostech, vyplývá z toho i možný vliv přímo VTE, které se nacházejí v těsné blízkosti těchto porostů. To nicméně nemá vliv na samotný závěr hodnocení, lze souhlasit s autorem, že vliv na žlunu šedou nebude významný, bude spíše potenciální, na hranici mírného a nulového vlivu.

Vyloučení vlivů na předměty ochrany EVL je dostatečně zdůvodněno a je správné. Předměty ochrany žádné EVL nebudou záměrem ovlivněny.

3.1.3.4 Vyhodnocení kumulativních vlivů

Kumulativní vlivy jsou vyhodnoceny v kapitole V.III. Autor jmenuje záměry v příslušné části Krušných hor („příslušnou částí“ je zřejmě myšlena PO Novodomské rašeliniště – Kovářská a její bezprostřední okolí), a to záměry již realizované, schválené (s vydaným stanoviskem EIA) i teprve oznámené. U některých kumulaci vlivů apriori vylučuje, protože jsou mimo PO a významné území pro tetřívka. Dále vyhodnocuje kumulativní vlivy zbylých záměrů, a to stejným způsobem, jakým byl hodnocen vliv současného záměru, tj. počítá překryvy červených zón (sensu Bejček et al. 2007) se třemi zónami ovlivnění rušením VTE. Celkový překryv nepřekračuje autorem stanovené limity, a

to ani v kumulativním součtu. Z toho a z faktu, že žádné záměry VTE ABP Plzeň nejsou blíže než 200 m od tokaniště, autor vyvozuje, že záměr v kumulaci ostatních záměrů „*vyhovuje všem výše stanoveným kritériím.*“

Je sice pravda, že záměry v kumulaci vyhovují stanoveným kritériím, ale ta jsou stanovena špatně. Záměr má významný negativní vliv na tetřívka obecného i samostatně, takže jej má i v kumulaci s dalšími záměry.

Za povšimnutí stojí fakt uvedený v přehledové tabulce záměrů a jejich vlivů na území obývané tetřívkem. Zatímco žádný ze záměrů jiných firem neumísťuje VTE blíže než 200 m od území obývaných tetřívkem, relativně malé – 41 ha – jsou překryvy zón 200 – 500 m od VTE s tetřívčím územím a překryv zóny 500 – 1000 m je 331 ha (celkem je uvedeno 59 VTE), záměry firmy ABP (celkem 80 VTE, kromě posuzovaného záměru ještě Blatno, Kryštofovy Hamry a Výsluní) mají překryv zóny do 200 m 67 ha, 200 – 500 m 193 ha a 500 – 1000 m 594 ha. Je zřejmé, že záměry firmy ABP se výrazně méně vyhýbají cenným územím než záměry ostatních firem v oblasti.

Kumulativní vliv záměrů na žlunu šedou je vyloučen, protože VTE fakticky nezasahují do lesních porostů. Kumulativní vlivy na předměty ochrany EVL jsou vyloučeny, protože posuzovaný záměr se jich nijak nedotkne.

Závěr: Vzhledem k tomu, že posuzovaný záměr má významný negativní vliv na tetřívka obecného i samostatně, má jej i v kumulaci s ostatními záměry. Použitá metodika hodnocení není vhodná. Se závěrem hodnocení nelze souhlasit. Kumulativní vlivy na žlunu šedou a předměty ochrany EVL jsou vyhodnoceny správně, k významným vlivům ani v kumulaci s ostatními záměry nedojde.

3.1.3.5 Zhodnocení vlivů záměru na celistvost

Vlivy na celistvost EVL a PO jsou vyhodnoceny v kapitole V.IV. K tomu autor konstatuje:

„Vlastní záměr neznamena dotčení předmětů ochrany EVL“

*„Z hlediska vymezených předmětů ochrany PO Novodomské rašeliniště - Kovářská je pro daný záměr určující zejména vliv na populaci tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*). V navrženém záměru nejsou překročena stanovená kritéria pro posouzení významného vlivu na populace předmětných druhů ochrany (viz výše). Tyto limity nejsou překročeny ani v kumulaci vlivů s ostatními záměry.“*

Dále se zabývá kumulacemi vlivů s dalšími záměry. Jasně konstatování ovlivnění celistvosti lokalit záměrem chybí. (Vyhodnocení končí konstatováním, že celistvosti EVL a PO „*nebudou*

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO *předloženým záměrem Větrná farma Kryštofovy Hamry a větrná farma Výsluní významně negativně dotčeny.*“ Jedná se snad o záměnu názvů dvou záměrů?) Je nicméně zřejmé, že autor nepovažuje ovlivnění celistvosti za významné.

Celistvost je chápána ve vztahu k předmětům ochrany. V tom případě je ale třeba konstatovat, že záměr znamená zhoršení kvality lokality z hlediska naplňování jejích ekologických funkcí ve vztahu k předmětům ochrany. Zábor významného biotopu je významným zásahem do celistvosti lokality ve vztahu k tetřívkoví obecnému. Fakt, že záměr příliš neovlivní migraci v rámci PO, neznamená, že nedojde k ovlivnění celistvosti.

Závěr: Záměr má významný negativní vliv na celistvost PO Novodomské rašeliniště – Kovářská ve vztahu k tetřívkoví obecnému. Na celistvost dalších EVL/PO v České republice nemá vliv.

Vliv na EVL/PO je popsán v kap. 3.1.3.6

3.1.3.6 Hodnocení přeshraničních vlivů

K přeshraničním vlivům je konstatováno v kapitole II, že: „z hlediska zaměření předloženého posouzení, charakteru záměru a jeho lokalizaci, je možné konstatovat, že environmentální vlivy přesahující státní hranici ČR/SRN na vymezené předměty ochrany soustavy Natura 2000 lze vyloučit.“

Cca 2,5 km od záměru se na německé straně hranic nachází ptačí oblast Erzgebirgskamm bei Satzung, kde se vyskytuje (a tedy je předmětem ochrany) 46 druhů ptáků včetně obou druhů čápů a několika druhů dravců, což jsou druhy s vysokými migračními schopnostmi a navíc patří mezi druhy ohrožené kolizemi s VTE. Dále jsou zde předmětem ochrany migranti. Vzhledem k charakteru záměru, kterým je poměrně velká farma VTE, a jeho lokalizaci pouhých 2,5 km od jmenované ptačí oblasti se zdá apriorní vyloučení přeshraničních vlivů jako minimálně unáhlené. Stanovit míru ovlivnění bez znalosti konkrétních výskytů druhů ohrožených VTE v rámci ptačí oblasti nelze. To měl udělat autor hodnocení.

Závěr: Ovlivnění přeshraniční lokality SPA Erzgebirgskamm bei Satzung je možné, míru ovlivnění nelze z dostupných údajů vyhodnotit. V hodnocení chybí posouzení potenciálního ovlivnění saských lokalit, podle názoru posuzovatele bylo chybně apriorní vyloučeno.

3.2 Zhodnocení navržených zmírňujících opatření

Hodnocení v kap. VI. navrhuje zmírňující opatření.

- vyloučení výstavby v zimním období a od 1. dubna do 15. srpna
- ruční vykopání příkopu pro kabel v PO, použití lehké mechanizace mimo hnízdní období 1. dubna až 15. července
- výstavba komunikací z autochtonního materiálu, typ komunikace nezpevněné
- zavedení ekologického dozoru nad výstavbou schváleného orgánem ochrany přírody
- vyloučení vjíždění technikou do porostů, nezřizování deponií vykopaného materiálu v EVL a PO
- vyloučení trvalého osvětlení VTE, možné použít pulzující červené světlo s minimálním počtem záblesků, synchronizace záblesků, stínění světla ze stran
- regulace návštěvnosti okolí VTE

Závěr: Navrhovaná opatření zmírňují vlivy VTE na předměty ochrany, neeliminují však významný vliv samotné existence VTE ve významných plochách pro tetřívka. Je vhodné je uplatnit u VTE, které nemají významný vliv.

4 Vypořádání připomínek došlých k hodnocení

Krajský úřad Ústeckého kraje

a) Jaká data byla použita k hodnocení výskytu tetřívka, kdy byla publikována (do r. 2007 nebo pozdější), pokud pozdější, lze je uvést i s citací zdroje? Je možné uvést výsledky vlastních pozorování a zobrazit je v mapě? Byly shromážděny všechny dostupné údaje?

Reakce RNDr. Kuras: Ve vypořádání připomínek jsou uvedena data terénních návštěv, jejichž výsledky jsou součástí biologického hodnocení (Kočvara 2009 a 2010) a využití studie citované v hodnocení.

Komentář autorky posudku: Autor vycházel z řady hodnocení a studií a z terénního průzkumu, který byl dle údajů v hodnocení dostatečný. Ke zjištěnému výskytu tetřívka při průzkumech je v biologickém hodnocení (Kočvara 2010) uvedeno: „Dle hlasových projevů byl zjištěn pouze severozápadně od Hory Sv. Šebestiána, 600 m od Š11, 4. 5., 1 ex. hlas a 10. 5., 1 ex.“ Tuto informaci mohl autor pro větší přehlednost uvést i v hodnocení vlivů dle §45i. Výskyt měl být dále zobrazen v mapě, z uvedeného popisu není zřejmé, kde vlastně tetřívka byl zaznamenán.

Autor nekontaktoval žádného odborníka na daný předmět ochrany (žádné konzultace nejsou uvedeny), garanta ptačí oblasti Víta Tejrovského ani koordinátora monitoringu tetřívka v PO Ondřeje Volfa. Uvedené údaje o počtu tetřívků v PO jsou zastaralé.

b) Hranice PO musely být vymezeny do jisté míry arbitrárně, stejně jako hranice jakýchkoli jiných typů chráněných území. Je však korektní toto arbitrární vymezení vzápětí relativizovat tím, že zásahy redukující takto vymezenou plochu o jistý - opět arbitrárně stanovený - díl budeme považovat za přípustné?

Reakce RNDr. Kuras: „Vlivy na předmětné druhy PO jsou posuzovány bez ohledu na hranice PO. Ze směrnic EU... vyplývá, že předměty ochrany EVL a PO nejsou absolutně nedotknutelné, ale nesmí být "dotčeny významně"... V rámci principu předběžné opatrnosti byl proto zvolen velmi přísný soubor kritérií, které říkají, jaký vliv dotčení tetřívka a žluny lze akceptovat (tedy vliv mírně negativní, -1) za současného provedení zmírňujících opatření a jaký vliv již akceptovat nelze (významný negativní vliv, -2). V případě tetřívka jsou dokonce vymezeny 3 úrovně dotčení, kdy žádná z nich nesmí být překročena (viz tab. 5, strana 22; úrovně dotčení I, II, III). Tímto principem je posuzována celá populace tetřívka (i žluny), a to bez ohledu na hranice PO.“

Komentář autorky posudku: Je pravda, že autor posuzuje vliv na tetřívka obecného i mimo hranice PO a že mírné ovlivnění předmětů ochrany EVL a PO je přípustné. Ovlivnění tetřívka obecného, které autor následně v hodnocení připouští, ale nelze považovat za mírné. Použitá metodika totiž umožňuje výstavbu VTE přímo v území pro tetřívka významném a připouští znehodnocení 6% tohoto území. Dále umožňuje výstavbu VTE pouhých 200 m od tokaniště, přestože doposud bylo jako minimální vzdálenost uváděno 500m. Vzhledem ke stavu populace tetřívka v PO, který je od optimálního velmi vzdálený, je takový vliv nutno jednoznačně označit za významný. S principem předběžné opatrnosti nemá použitá metodika nic společného, naopak stanovená kritéria jsou benevolentnější, než jaká byla doposud užívána (viz více hodnocení Bejčka, Volfa apod.).

Zásahy do PO lze považovat za přípustné tehdy, pokud neznamenají významný vliv na předměty ochrany, tj. buď je jedná o malé zásahy s obecně nízkým vlivem, nebo jsou lokalizovány v místech, která nemají pro předměty ochrany žádný význam.

Je korektní měřit závažnost vlivů na populaci zájmového druhu jednoduše relativním plošným úbytkem jeho areálu bez ohledu na populační hustotu druhu v dotčené části tohoto areálu a na relativní význam této části pro jeho reprodukci?

Reakce RNDr. Kuras: „Posouzení vlivu na populaci druhů (zejména pak tetřívka) bere v úvahu dvě hlavní kritéria (a) plošné dotčení populace tetřívka v zóně A dle Bejčka et al. (2007), kteří vymezují vhodné biotopy pro výskyt a vývoj druhu. Toto vymezení je v předmětném území provedeno odpovídajícím způsobem (což bylo ověřeno terénními pochůzkami). Jsou vymezeny 3 limity pro plošné dotčení "zón A s výskytem tetřívka" (sensu Bejček et al. 2007), a to dle vzdálenosti 200m, 500m a 1000m od VTE. Kritické míry překryvu v různých vzdálenostech jsou uvedeny v Tab. 5 (viz úroveň I, str. 22). Následně je stanoven limit kumulovaného vlivu pro všechny 3 vzdálenosti (viz úroveň II, str. 22), (b) protože vymezené plochy jsou pro výskyt druhu různě významné, bez ohledu na plošné dotčení, je zvláštní důraz kladen na přítomnost tokanišť (resp. biotopů potenciálně vhodných pro tok, protože v regionu kohouti tokají individuálně). V blízkosti biotopů vhodných pro tok nesmí být situovány VTE. Kritickou hodnotou pro toto posouzení je brána vzdálenost 200 m od okraje známého tokaniště (a to bez ohledu na skutečnost, zda se VTE nachází uvnitř nebo vně vymezené PO, viz úroveň III, str. 23).

V rámci posouzení je tedy zohledněn jak plošný zábor stanoviště tetřívka, tak jsou zejména

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO stanovena velmi přísná kritéria pro nedotknutelnost biotopů potenciálně vhodných jako tokaniště druhu (tedy stanovišť esenciálních pro reprodukci druhu).“

Komentář autorky posudku: Je pravda, že kromě vyhodnocení plošného úbytku významných ploch pro tetřívka obecného stanovuje autor ještě zásadu, že VTE nesmí být blíže než 200 m od tokaniště. Problémů je ale víc. V první řadě to, že je vůbec připuštěn zábor významných ploch pro druh (a to nemalý). Stanovená vzdálenost od tokaniště není dostatečná. Nejsou zohledněny ostatní (rovněž významné) fáze života tetřívka, jako je vodění kuřat a zimování. Rozhodně nejsou pro autora nedotknutelné biotopy vhodné pro tok, zvláště plocha s plánovanými VTE Š1-4 a Š6 je pro tok vhodná (což vyplývá mj. z toho, že byla zařazena do červené zóny dle Bejčka et al. 2007), potenciálně je vhodná i plocha s VTE Š11-15 a Š17-18. Význam obou ploch bude navíc stoupat v důsledku zarůstání imisních holin.

Autor tedy dostatečně nezohlednil současný stav populace v PO a význam dotčených ploch pro jeho přežití a reprodukci.

Je korektní zanedbat při takovém arbitrárním stanovení únosné míry redukce areálu aspekt topologický, tj. nerozlišovat fragmentaci areálu od jeho prosté plošné redukce? Jak se taková metoda vyrovnává například s hodnocením projektů, které budou spojeny s migrační bariérou?

Reakce RNDr. Kuras: „V první řadě je potřeba uvést, že se nejedná o "arbitrární" stanovení únosné míry redukce. Míra dotčení populace vychází z publikovaných prací, jež byly přijaty odbornou vědeckou komunitou a byly řádně oponovány. Jedná se zejména o práce Percivala (2003, 2007) a Langstrona a Pullana (2003) aj. (viz přehled použitých zdrojů a opět průběžně citováno v textu).

Stejně tak se lze ohradit vůči údajnému zanedbání potenciálního vlivu fragmentace. Zmiňovaná fragmentace areálu byla stěžejním! kritériem pro hodnocení vlastního záměru i kumulativně působících vlivů, jak vyplývá z kap. IV. (hodnocení celistvosti v případě kumulativně působících záměrů). Předložený záměr jako takový nebude mít vliv na fragmentaci areálu tetřívka...“

Komentář autorky posudku: Stanovená „únosná míra redukce“ nezohledňuje dostatečně aktuální situaci v PO a v ČR. Citovaná práce Langstrona a Pullana 2003 neuvádí žádné konkrétní studie týkající se vzdálenosti, do jaké působí VTE na tetřívka obecného, k čeledi Tetraonidae jsou uvedeny pouze obecné vlivy a blíže se druhy z této čeledi nezabývá. Práce Percivala 2003 a 2007

nemám zatím bohužel k dispozici, z názvu je zřejmé, že se zabývají vývojem metody posouzení vlivu VTE na ptáky, nevím, nakolik se zabývají přímo tetřívkem obecným. Každopádně v Británii, kterou se práce zabývají, je situace tetřívka obecného od naší odlišná. Jedna věc je připustit částečný zábor území obývaného tetřívkem tam, kde je velký počet ptáků a mají dostatek vhodných ploch, a u nás, kde jsou počty ptáků malé, populace nestabilní a vhodných ploch minimum. Proto je při přejímání zahraničních výsledků potřeba zohlednit situaci u nás a v konkrétním území. K tomu slouží konzultace s našimi odborníky na daný předmět ochrany a využití dat z monitoringu PO.

Co se týče fragmentace PO, posuzovaný záměr není z tohoto hlediska příliš problematický, vliv na migraci je spíše mírný. Vyhodnocení fragmentace je v hodnocení provedeno. Je to další úroveň metodiky mimo vlastní zábor a vzdálenost od tokaniště.

Zahrnuje použitá metoda rovněž hodnocení možnosti přiměřeného budoucího rozvoje předmětu ochrany, tj. aspekt péče o případný vzestup a stabilizaci populace zájmového druhu?

Reakce RNDr. Kuras: „Zde patrně dochází k nerozumění ze strany KÚ, ve smyslu kompetencí hodnotitele a významu posouzení dle par. 45i zák. 114/1992 Sb. Posouzení dle par. 45i zák. 114/1992 Sb. vychází a respektuje ustanovení par. 5. odst. 2. zák. č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, kde je uvedeno „... při posuzování vlivů na životní prostředí se vychází ze stavu životního prostředí v dotčeném území v době oznámení záměru...“. Kompetenční rámec posouzení dle 45i je tedy takový, že pracuje pouze s tzv. "aktuálním stavem" příslušného předmětu ochrany a vůči tomuto stavu hodnotí míru dotčení. Problematika budoucího rozvoje předmětu ochrany proto *de iure* není a nemůže být předmětem posouzení dle 45i.“

Komentář autorky posudku: Posouzení dle §45i skutečně těžko může zahrnovat budoucí změny populací předmětů ochrany, které ze současného stavu nelze odhadovat a záleží na řadě faktorů včetně nepredikovatelných. Hodnocení musí vycházet z aktuálního stavu předmětu ochrany, nemůže se zabývat tím, že např. za 30 let by mohlo nastat to či ono. Zároveň se ale vztahuje k cíli ochrany PO, kterým „zajistit přežití druhů ptáků ... a jejich rozmnožování v areálu rozšíření“ (§ 45e odst. 2 ZOPK, článek 4 odst. 1 směrnice 79/409/EHS). Pokud je tedy velikost populace aktuálně pod úrovní vhodnou z hlediska dlouhodobého přežití, nestačí chránit pouze plochu, kde se aktuálně vyskytuje, ale i potenciální biotop. To je třeba i z důvodu, že populace v přírodě přirozeně fluktuují a ani důkladný dvouletý průzkum nemusí nutně zachytit ptáky na všech jejich dlouhodobě

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO obývaných lokalitách. Dále je třeba zohlednit i aktuální trendy, které jsou jistě součástí „aktuálního stavu.“ Takovým trendem je v případě tetřívka obecného mj. jeho postupné přesouvání ze zarůstajících imisních holin na luční stanoviště. „Aktuální stav“ nelze chápat pouze jako stav zjištěný v tomto okamžiku, ale spíše z většího časového nadhledu.

Z tohoto hlediska navržená metoda hodnocení zůstala na půli cesty. Využívá studii Bejčka et al. (2007), která stanovuje zóny významné pro tetřívka právě na základě aktuálního zjištěného výskytu, potenciálního biotopu a expertního posouzení. Vzápětí ale znehodnocení těchto významných zón výstavbou VTE připouští. Dále nerespektuje dostatečně ani současný stav populace tetřívka v PO, který je špatný, a tedy jeho další negativní ovlivnění je třeba považovat za závažné.

c) Otázkou je, zda uvedená metoda bude použitelná pro posuzování ostatních projektů VTE v Krušných horách a zda bude možné v případě jejího zavedení zaručit srovnatelnost výsledků s předchozími (již uzavřenými) případy a při jejím používání pro potřeby správního řízení předvídatelnost rozhodování u projektů rozličných velikostí.

Je také otázkou, postihuje-li použitá metoda dostatečně kumulativní efekty velkého počtu postupně předkládaných projektů a je-li připravena na situaci, že projekty budou navrženy doslova pro každé místo s určitou úrovní hustoty větrného výkonu v krušnohorských ptačích oblastech.... Mohli bychom se také ptát, zda je vůbec možné touto metodou odvodit maximální přípustný teoretický počet VTE, při němž ještě ptačí oblast bude plnit funkci pro předmět ochrany.

Reakce RNDr. Kuras: „Toto sdělení nelze považovat za připomínku k vypořádání, přesto si asi zaslouhuje komentář. ... Předložené posouzení analyzuje a rigorózně hodnotí kumulativní vliv dalších 14ti!, tedy všech záměrů, které mají kumulativní vliv. Tím jasně deklaruje, že na základě navrženého metodického postupu lze hodnotit i vlivy velkého počtu předkládaných projektů. ... Navržený metodický postup je novátorský, což vyplývá ze skutečnosti, že doposud žádný takový postup hodnocení neexistoval. Postup vychází z publikovaných prací a respektuje ekologické nároky vymezených předmětů ochrany tak, jak ukládá "Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (Věstník MŽP, listopad 2007)". Je bezesporu, že navržený postup umožňuje konsistentní hodnocení (a hodnotí) vlivů jak vlastního záměru (39 VTE), tak kumulativních vlivů dalších 209 VTE. Stejně tak lze uvedeným postupem hodnotit vliv byt' jediné VTE. Je s podivem, že takovýto

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO rozsah hodnocení (tj. kumulativní hodnocení vlivů) správně kompetentní orgán OP doposud v rámci provedených posuzování vlivů na ŽP nevyžadoval.

Navržený metodický postup neumožňuje stanovit maximální počet VTE, které je možné umístit do krušnohorského náhorního plató, to ale není smyslem navrženého postupu. Problematiku řeší z opačné strany, tedy umožňuje stanovit maximální míru dotčení populace tetřívka (příp. dalších předmětů ochrany). Je na investorech, jak se touto limitou vypořádají. ...

Metodický postup je navržen a popsán tak, aby byl zřejmý. Jsou uvedeny a argumentačně podloženy limity dotčení příslušných předmětů ochrany, jsou zohledněny další aspekty jako stanoviště vhodné pro rozmnožování, vlivy fragmentace, vlivy na celistvost populací ap. Jsou navržena zmírňující opatření, která vyplývají z míry dotčení předmětných druhů ochrany. Je samozřejmě na příslušném správním orgánu OP, nakolik je popsán metodický přístup pro potřeby OP použitelný. Provedené posouzení ale dokládá, že takto posuzovat lze, a že se jedná o posouzení nestranné a pragmatické.“

Komentář autorky posudku: Cílem hodnocení vlivů dle §45i zcela jistě není stanovení nějaké závazné metodiky. Lze samozřejmě (a často je to nutné vzhledem k nedostatku metodických materiálů) nějakou metodiku vyvinout, použít i navrhnout k obecnému použití. Její další využití pak záleží na jednotlivých autorizovaných osobách i na orgánech posuzování vlivů. Stanovit jakoukoli metodikou maximální počet VTE nelze. (Jedinou možností by bylo přiklonit se k názoru, že v ptačích oblastech stavět VTE nelze vůbec, což je v některých pracích také doporučováno. Takový limit by však musel být stanoven shora nějakým právním předpisem a je na širší odborné diskusi, zda je správný.) Jediný možný přístup je tedy stanovit maximální míru dotčení populace předmětu ochrany.

Metodický postup navržený autorem hodnocení ale nepovažuji za vhodný a rozhodně jej nelze doporučit pro další využívání. Podrobně jsou důvody rozebrány v kapitole 3.1.3.3 posudku.

Jako vhodnější se jeví zachování již dříve navržených přístupů:

- 1) Vyjít z Kategorizace území Krušných hor (Bejček et al. 2007), která stanoví červené zóny se zásadním významem pro tetřívka (ty by měly zůstat nedotknutelné) a modré zóny s potenciálním významem (zde je třeba individuální přístup a velmi přísné posuzování záměrů v nich umístěných). Tuto studii může investor využít před samotným plánováním VTE a snížit tak riziko zbytečné investice.
- 2) Shromáždit všechna dostupná data o výskytu tetřívka obecného (data z monitoringu PO,

vlastní průzkum...).

- 3) Za zónu, kterou VTE významně ovlivňuje, považovat minimálně 500 m.
- 4) Za významnou plochu pro tetřívka považovat nejen tokaniště, ale i hnízdiště, plochu pro pohnízdni potulky, místo zimování.
- 5) Zohlednit ovlivnění migrace, celistvosti.
- 6) Vzhledem k početnosti populací tetřívka v jednotlivých PO představuje významný negativní vliv již 1 negativně ovlivněný jedinec, pokud je ovlivněno území významné pro výskyt tetřívka: tokaniště, hnízdiště, místa, kde tetřívka zimuje, místa sběru potravy (Volf in Chvojková et al. 2009)

(Podrobněji navrhuje postup hodnocení vliv na tetřívka obecného Chvojková et al. 2009)

Nulová tolerance zásahu do červených zón zajistí lépe i vyhodnocení kumulativních vlivů, než jakkoli exaktně vypracovaná metodika vycházející z nesprávných předpokladů a připouštějící zábor pro tetřívka významných ploch. Bude tak zajištěno, že ptačí oblast bude plnit i nadále funkci pro předmět ochrany (za předpokladu vhodné péče o PO, která ale není předmětem posouzení).

Podle našeho názoru je nutné naznačené otázky (viz výše) se vši odpovědností vyřešit v rámci posuzování tohoto záměru. Jestliže například dospějeme k závěru - v souladu s předloženou studií - že záměru může ustoupit 300 ha "zóny A" v ptačí oblasti, aniž by to mělo na její funkci významný vliv, pak musíme zajistit stejný přístup u všech ostatních záměrů tohoto typu a nejen v případech budoucích, ale i v případech, které se nacházejí v různém stádiu veřejného projednávání včetně správních řízení o povolení výjimek ..."

Reakce RNDr. Kuras: „Toto sdělení nelze považovat za připomínku k vypořádání, přesto si asi zasluhuje komentář.

Ano, s tímto konstatováním se plně ztotožňuji a stejně tak jsem ale velmi překvapen, že k takovému závěru KÚ dospívá až nyní, kdy je již v zájmovém území řada obdobných projektů realizována, další jsou schváleny, nebo projednávány.

Pod čarou poznamenávám, že všem! záměrům může teoreticky ustoupit maximálně cca 96ha v pásmu do 200 m od VTE v zóně A (viz Bejček et al. 2007). V době oznámení předloženého záměru bylo z této plochy zabráno již 67,09ha (tj. 70 %). Uvedených 300 ha by proto bylo hodnoceno jako "významně negativní vliv".“

Komentář autorky posudku: Posouzení tohoto záměru se může skutečně stát precedentem pro

další záměry. Proto je o to důležitější, aby byla jasně deklarována **nedotknutelnost zón A (červených zón)** z hlediska výstavby VTE, velmi **přísné posouzení všech VTE uvnitř PO, zvláště pak v zónách B (modrých zónách)** a jako zóna významného vlivu VTE se považovalo **minimálně 500 m**. Stejný přístup je pak třeba zajistit i u ostatních záměrů.

Poznamenávám (na základě přehledu záměrů uvedeného v hodnocení), že ze jmenovaných 67,09 ha, které jsou do 200 m od VTE v zóně A, připadá 60,03 ha na posuzovaný záměr Větrná farma Křimov a větrná farma Hora svatého Šebestiána a zbylých 7,6 ha na další oznámené záměry téhož investora – APB Plzeň. Předchozí schválené záměry ani záměry jiných investorů se nenacházejí blíže než 200 m od červených zón.

V zóně 200 až 500 m připouští autor zábor 5% zón A, tj. dalších 482 ha. Již schválené a oznámené záměry ovlivňují takto 226,24 ha, z toho 192,9 ha připadá opět na oznámené záměry firmy APB Plzeň (76,42 posuzovaný záměr). Ze schválených záměrů je to zatím 14,29 ha.

Z toho je zřejmé, že posouzení záměru Větrná farma Křimov a větrná farma Hora svatého Šebestiána bude znamenat buďto prolomení dosud respektovaných limitů v případě jeho schválení v rozsahu dokumentace, nebo jejich potvrzení, bude-li záměr v tomto smyslu redukován.

OI ČIŽP Ústí nad Labem

Při hodnocení vlivů záměru na celistvost PO a EVL nebyl, na rozdíl od hodnocení vlivů na krajinný ráz, brán do úvahy záměr Větrný park Chomutov. V tomto případě pak vyplývá, že vlastní záměr neznamena významné dotčení celistvosti EVL a vymezených předmětů ochrany, potenciální ohrožení celistvosti PO představuje případná realizace záměrů Větrný park Přísečnice a Větrný park Rusová. Přitom pro Větrný park Přísečnice byl již vydán posudek doporučující realizaci záměru, Větrný park Rusová bude na základě závěrů zjišťovacího řízení dále posuzován dle zákona 100/2001 Sb.

Reakce RNDr. Kuras: „Záměr větrný park Chomutov do hodnocení vlivů na celistvost (a kumulativních vlivů) na PO a EVL zařazen byl! (str. 27 a následující strany posouzení), byť záležitost se záměrem je patrně zřejmá až po zevrubnějším přečtení textu. Větrný park Chomutov - původně vlastněn firmou Proventi, (dnes vlastní firma APB – Plzeň a.s.) řeší výstavbu a připojení 91 ks VTE. Dne 31. 10. 2005 bylo MŽP vydáno souhlasné stanovisko k tomuto záměru. V současné době bylo územní řízení zastaveno a probíhá aktualizace projektové dokumentace na tento projekt (MZP028). Z původního záměru VP Chomutov je plánováno realizovat 16 VTE + rozvodnou síť a

Kopečková 2010: Posouzení hodnocení záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na EVL a PO trafostanici a to ve 3 etapách - Etapa I, II, III. Etapa I počítá s instalací 2 VTE. V původním projektu Chomutov jsou VTE označeny jako: LH9 a LH13. Součástí etapy I je napojení na rozvodnou síť a komunikace. Etapa II počítá s instalací 6 VTE, v původním projektu Chomutov jsou VTE označeny jako: LH12, KR4, KR5, KR6, KR11 a KR26. Součástí etapy II je napojení na rozvodnou síť a komunikace. Etapa III počítá s instalací 8 VTE. V původním projektu Chomutov jsou VTE označeny jako: LH1, LH2, LH3, LH4, LH9, LH14, LH18 a RU9. Součástí etapy III je napojení na rozvodnou síť a komunikace. V tomto rozsahu je tedy záměr VP Chomutov nově zamýšlen k realizaci a v tomto rozsahu je tedy hodnocen jak z hlediska kumulativních vlivů tak vlivů na celistvost.

...To, že již bylo vydáno doporučující stanovisko k realizaci záměru Větrný park Přísečnice, nesouvisí s posuzovaným záměrem Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána. Domnívám se ale, že v daném případě došlo k odbornému pochybení při posuzování vlivů. V případě posuzování vlivů záměru Větrný park Rusová doporučuji tento aspekt zhodnotit v připravované dokumentaci. Uvedená skutečnost ale nesouvisí s posuzovaným záměrem Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána.“

Komentář autorky posudku: Záměr Větrný park Chomutov je v hodnocení kumulativních vlivů zahrnut. V údajích o záměru jsou určité rozpory, které ztěžují orientaci – je uvedeno, že záměr obsahuje v současném plánu 8 VTE ve 2 etapách, následně je jmenováno 11 označení VTE. Dále je uvedeno, že 3 jsou při hranici s PO a v tabulce záborů je počet 8 VTE. V doplnění hodnocení uvádí autor 16 VTE ve 3 etapách (které se neshodují se 2 etapami jmenovanými v hodnocení a LH9 je jmenována v etapě I i III). Není tedy jasné, zda byl záměr posouzen v aktuální podobě, ani jaká aktuální podoba vlastně je. To nemusí být způsobeno chybou autora hodnocení, ale neujasněností záměru.

To, zda jiné záměry mají nebo nemají významný vliv na PO, skutečně není předmětem posouzení. Pokud při hodnocení kumulativních vlivů dospěje autorizovaná osoba k názoru, že významné vlivy už nastaly a posuzovaný záměr k nim ještě přispívá, pak je nutným závěrem odmítnutí daného záměru. Pokud ale (tak jako autor hodnocení) konstatuje, že významné vlivy jiných záměrů jsou, ale posuzovaný záměr k nim nijak nepřispívá, pak je správným závěrem, že záměr nemá významný vliv. Druhou otázkou zůstává, zda samotný záměr byl vyhodnocen správně.

5 Závěr

Bylo provedeno posouzení hodnocení vlivů záměru „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ na evropsky významné lokality a ptačí oblasti zpracovaného jako součást dokumentace EIA. Hodnocení bylo zpracováno autorizovanou osobou pro hodnocení vlivů RNDr. Tomášem Kurasem, Ph.D..

Hodnocení bylo zpracováno v souladu s metodikou publikovanou ve věstníku MŽP v listopadu 2007. Obsahuje popis záměru včetně relevantních vstupů a výstupů, jmenuje potenciální vlivy záměru a hodnotí ovlivnění předmětů ochrany EVL a PO.

Hlavním problémem hodnocení je použitá metodika vyhodnocení vlivů záměru na tetřívka obecného. Ta připouští zábory ploch významných pro druh a umožňuje výstavbu VTE v blízkosti tokanišť. Závěr hodnocení, že záměr nemá významný negativní vliv, vychází tedy ze špatných předpokladů a nelze s ním souhlasit.

Významný negativní vliv byl shledán u VTE Š1-4, Š6-7, Š11-15, Š17-18.

Dále byly nedostatečně vyhodnoceny přeshraniční vlivy.

Záměr „Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána“ má významný negativní vliv tetřívka obecného, který je předmětem ochrany PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Z těchto důvodů navrhuji přepracování záměru a dokumentace, které významně negativní vlivy eliminuje. Dále doporučuji podrobně vyhodnotit záměr z hlediska přeshraničních vlivů.

6 Použitá literatura

- Bejček V., Benda P., Bušek O., Čerovský V., Šímová P., Melichar V., Šťastný K., Tejrovský V. & Volf O. (2007): Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného. Studie MŽP ČR, Praha.
- Bejček V., Bílek O., Volf O. (2007): Farma větrných elektráren Medvědí skála. Hodnocení vlivů záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Msc.
- Bejček V., Volf O. (2010): Tetřívka obecný *Tetrao tetrix* v oblasti vrch tří pánů v krušných horách. Monitoring populace po výstavbě farmy větrných elektráren. Msc.
- Chvojková a kol. (2009): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany. Msc.
- Langston RHW. a Pullan JD. (2003): Wind farms and birds: an analysis of the effects of wind farm on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues. Report written by BirdLife International on behalf of the Bern Convention.
- Svobodová J. (2004): Domovské okrsky a preference prostředí tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) v imisemi poškozené oblasti Krušných hor. In Bryja, Zukal (eds) 2004: Zoologické dny Brno 2004. Sborník abstraktů z konference 12. - 13. února 2004, Ústav biologie obratlovců AV ČR, 2004.
- Tomsová H., Bejček V., Málková P., Šťastný K. (2000): Radiotelemetrické sledování prostorové aktivity tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) v imisních oblastech Krušných hor. In Málková P. (ed.): Sborník příspěvků z mezinárodní konference Tetřevovití – Tetraonidae na přelomu tisíciletí. Č. Budějovice 24.-26. března 2000.
- Volf O. (2007): Park větrných elektráren – lokalita Malý háj. Hodnocení vlivů záměru na lokality Natura 2000. Msc.
- Volf O., Chvojková E. (2009, 2010): Výsledky monitoringu tetřívka obecného v Krušných horách. Msc.